

ELENCHVS IVDÆORVM III.

DE OFFICIO MESSIÆ

Prophético & Regio.

SUPERIORIBUS Elenchis ostendimus, quòd Messias in Prophetis promissus pridem exhibitus fuerit; Tum quis ille sit, & cuius naturæ: nempe Jesus Nazarenus, verus homo & simul verus Deus. Nunc proximum est, ut ejusdem officium consideremus. In quo non minùs quàm in Personâ, Judæi errant, & quidem gravissimè. Errores istos, quòd luculentius conspici & distinctius tractari possint, conferemus ad triplex officium Messia, *Propheticum, Regium, Sacerdotale.*

I. De Officio Prophético.

I.

Officium Christi Prophético in eo consistit, ut doctrinam Evangelii de voluntate Patris cœlestis erga genus humanum, & via ad salutem æternam per ipsum consequendam revelet. Ac potest tribus his capitibus comprehendi. 1. Explicatione vera Legis. 2. prædicatione Evangelii. 3. institutione Sacramentorum novorum.

2. Circa hæc Judæi non uno modo errant. 1. Quòd Messiam negant quicquam aliud præter legem Mosaicam promulgaturum: & nihil novi allaturum prorsus, quantum ad doctrinam, neq; alia Sacramenta instituturum, somniant. 2. Quòd Le-

gus doctrinam suis Pharisaicis traditionibus & commentis super-
stitiosis in immensum obruerunt & contaminarunt. 3. Quod tra-
ditiones illas & commenta Rabbiorum pluris faciunt, quam ipsam
legem & scripturam sacram.

DE PRIMO.

3. **V**erum quantum ad primum attinet, poterant vel
ex ipso Mose discere, quod Messias præter doctrinam
legalem aliud quiddam nomine Dei promulgaturus esset,
quod Mosaica lege non comprehenderetur. Id enim diser-
tè Moses prædixerat, non solum suis, sed ipsius Jehovæ et-
jã verbis ea de re repetitis. Sic enim inquit Deut. 18. v. 15.
*Prophetam è medio tui de fratribus tuis, sicut me, excitabit tibi Je-
hova Deus tuus, illum audietis. vers. 18. Prophetam suscitabo
(inquit Jehova) de medio fratrum eorum sicut te, & dabo verba
mea in ore ejus, & loquetur ad eos omnia, qua præcepero ei, & erit
ut quicumq; non audierit verba mea, qua loquetur nomine meo, ego
requisitus sim ab eo.*

4. Loqui hinc Mosen & Jehovam non de vulgari Pro-
pheta, duo evincunt. I. Quia debuit esse sicut Moses. Jam
Mosi nullus è vulgaribus Prophetis æqualis fuit, aut ejus
dignitatè & excellentiam assecutus est, Deut. 34. v. 10. Num.
12. v. 6. Atque hoc confirmatur ipsorummet Judæorum an-
tiquis traditionibus, quæ perhibent Messiam futurum si-
cut Mosen. Et quidem sicut Moses inequitavit asino, Exod.
4. ita Messiam inequitaturum asino, Zach. 9. Sicut Moses
fecit exire aquas de petra, ita Messiam fontem aperturum,
Joel. 3. Sicut Moses panem de cœlo descendere fecit, Ex. 16.
ita Messiam panem de cœlo allaturum, juxta Psal. 72. v. 16.
quemadmodum legere est in *Midras Coheleth. pag. 88.* Quæ
non malè ad Christum applicantur.

5. II. Quia ceteri Prophetæ omnes idem, quod
Moses, docuerunt, eandem legem, judicia, statuta, incul-
cârunt.

cârunt. De hoc verò Propheta, Jehova inquit, *Primò*, se verbum suum in ipsius ore positurum, *Secundò*, ipsum Jehovah nomine ad Israelitas locuturum esse, *Tertiò*, se requisiturum ab eo, qui non illum audiverit. *Deniq;* ipse Moses à se ablegat Israelitas ad illum Prophetam audiendum, *Ipsum*, inquit, *audietis*. Unde patet, aliud esse verbum, quod Deus in ejus ore positurus, & quod ille Propheta promulgaturus, & quod requirendum sit à contemptoribus, & ad quod Moses Israelitas à se ablegat; quàm verbum legis. Illud enim ante 40. annos jam pridem promulgatum erat solenniter, & à Mose maxima cum severitate comminationum & dirarum Israelitis mandatum, inculcatum & repetitum, *Exod. 20. Deut. 5. Deut. 27. v. ult. & alibi passim*. Idem factitatum est ab omnibus Prophetis sequentibus usque ad Malachiam, quem Prophetarum ultimum, tradunt Fasti Hebræorum.

6. Luculentiùs hoc confirmatur ex occasione hujus promissionis. Cùm enim vox Legis intolerabilis esset Israelitis, atq; idèò mediatorem pererèt, approbavit Jehova istam petitionem, confirmans esse vocem legis ipsis intolerabilem, & propterea promisit Mediatorem, eumq; alium, quàm Mosen. Oppositio igitur hic instituitur inter Decalogum, & illam doctrinam, quam promissus novus Propheta nomine Dei promulgaturus esset. Itaque quin Propheta hic promissus καὶ ἐξοχλῶ sit ipse Messias, qui novā Evangelii doctrinam prædicaturus fuerit, dubitari non debet. Neque hoc dubium fuit apud præfatos Judæos, ut satis perspicuum est ex Actor. 3. v. 22.

7. Quando igitur Judæi nihil aliud crepant, quàm Legem Mosis, Legem Mosis, & agnoscere nolunt aliud doctrinæ genus præter legale, alioque scripturæ divinæ libros præter Mosen & Prophetas, produnt eo ipso suam in Mose

& Prophetis imperitiã. Mofes n. fuũ magifterium & vobis
expreflè refignat & novo Prophete venturo tradit. Prophete
v. & ipfi fatis dilucidè oftendũt, q̄ longè alius docendi mo-
dus aliaq; doctrina à Meffia expectanda fit, quàm hactenus à
Mofe in Lege tradita fuerat, eandem ipfimet pulcherrimis
encomiis exornant, commendant, & modò myfticis feu
allegoricis, modò apertis verbis, defcribunt.

8. Nam ita inter cãteros *Efaías cap. 2.* inquit: *Ex Zi-
on exhibit Lex, & verbum Iehovæ de Ierufalem, fc. in diebus Mef-
fiæ, de quibus hoc loco agitur. Quæ verba ex eo repetit Mi-
cha (nifi contra Efaiam à Micha malis:) cap. 4. v. 2.* Et addi-
tur, *omnes gentes ad huius legis promulgationem admiſſum iri.*

9. Hæc non poſſunt intelligi de Lege Moſaica, quip-
pe cum illa è monte Sina data fit, non è monte Sion & Je-
ruſalem, neque omnibus gentibus ſolenniter promulga-
ta fit, ſed ſolis Judæis. Quare neceſſariò de nova lege ſeu
nova doctrina intelligenda ſunt, quam non è Sina, veluti
de Moſaica factum, ſed è Sion, neq; ſolis Judæis, ſed omni-
bus gentibus per univerſum terrarum orbem, promulga-
turus erat Meffias.

10. Illa verò nova doctrina nihil eſt aliud, quàm do-
ctrina Evangelii, ſicut idem Propheta *Efaías cap. 52. v. 7.* te-
ſtatur: *Quàm ſpecioſi, inquit, ſunt ſuper montes pedes Evange-
liſantis, annunciantis pacem, evangeliſantis bonum, annuncii-
antis ſalutem, dicentis Sioni, Regnat Deus tuus.* Quæ *ſc. q̄m-
is* reperita legitur *Nahum 1. v. 15.* Agi autem his duobus locis
de prædicatione nova inſtituenda à Meffia, locuples nobis
teſtis eſt Paulus, *Rom. 10. v. 15.* & à priſcis quoque Hebræis de
Meffia id exponitur, ut videre eſt in *Midraſch Schir haſchirim*
ſuper Cant. 2. v. 12. Vox turturis audita eſt in terra noſtra.

11. Hæc doctrina appellatur Evangelium pacis, præ-
dicatio pacis: quia annunciat reconciliationem hominum

pecca-

peccatorum cum Deo & inde promanantem tranquillitatem conscientia, & fiduciam paterni in Deo erga nos amoris. Talem verò lex præstare non potest, cum obedientiam perfectam postulet, *Deut. 5. v. 5.* omnesque maledictioni subiciat, qui vel in minimo prævaricantur; *Deut. 27. v. 26.* Nemo autem hominum talem obedientiam præstare possit, *Prov. 20. v. 9. Psal. 14. v. 4.* quia in peccatis concepti & nati sunt, *Psal. 51. v. 7.* Hinc subjacent maledictioni iræque divinæ, qui est consumens ignis, *Deut. 4. v. 24. & 9. v. 3.* Unde fieri non potest, ut conscientia in prædicatione legis acquiescat, sed terretur & torquetur iræ divinæ sensu, veluti passim in Psalmis videre est. Iraque omninò alia atque nova doctrina opus est, nempe Evangelii, cujus solennis promulgatio, Messia reservata fuit.

12. Hinc *Esaiæ 61. v. 1. 2. 3. & seqq.* officium Messia describitur, quòd afflictis prædicare Evangelium debeat, refocillare contritos corde, & mole maledictionis legalis pressos recreare, vinclos compedibus peccatorum & Satanæ liberare, & annù annunciare acceptationis: &c. Quæ sane de legali concione dici nullo modo possunt. Unde patet, præter illam legalem, à Messia expectandam fuisse aliam consolatione & gratuita redemptionis munere plenissimam. Idem innuitur etiam à *Zacharia cap. 9. v. 10.* Neque dubium est, hæc de Messia dici, fatente *R. Salomone* itemque præfiscis Hebræis, allegante *R. Abraham Aben Ezra in peruschim.* Quod verò non de corporali & externa liberatione aut vinculis ista intelligenda sunt, ostendetur plenius in descriptione Sacerdotalis officii.

13. Eadem benignitas & Messia *Φιλανθρωπία* describitur *Es. 42. v. 2. 3.* *Arundinem collisam non confringet, & lino sumigans non extinguet, &c.* Non acerbus erit, neque truculentus, donec posuerit iudicium in terra, & in sula ad legem (seu doctrinam)

ejus anhelabunt. Ubi rursus notandum venit, quòd dulcissima hæc lex, Messia lex vocatur, quippe quæ ab illa Mosaica longè distet, comminationibus & execrationibus concepta, & intolerabilibus mandatis onerata.

14. Jam nec illud prætereundum, quod Psalmi 2. versus 7. in persona Messia inquit, *Narrabo de tali decreto, vel dogmate, quòd Iehova dixit ad me, Filius meus es tu, hodie genuite.* Psalmum hunc totum de Messia agere, superiori Elencho planum fecimus multis allegatis, quibus hic addimus insigne testimonium *Raf Sandia Gaon in Dan. 7. v. 13. ubi & Zach. 9. v. 9. & Psal. 2. v. 6. & Psal. 110. v. 1. de Messia exponit.* In eo Messias affirmat, se tale dogma propositurum, quòd ipse sit Dei filius. Id quod in doctrina Legis Mosaiica non reperitur. Itaque dogma hoc novum est, & discrimen manifestè constituit inter doctrinam Mosaicam & Messia.

15. Idem olim crediderunt prisci Hebræi, quòd doctrinam novam à Messia accepturi essent, quemadmodum patet ex Chaldaica Paraphrasi *Jonathan Ben Uzziel in Esaia 12. v. 3. Et haurietis aquas cum gaudio è fontibus Israelis &c.* Sic in *שְׂפָרָה*: *Et accipietis novam doctrinam (Ulphana Chadatha) cum letitia ab electis justorum.* Per electos justorum non inconcinnè intelliguntur Apostoli & Evangelistæ. Agi autem hoc loco de temporibus Messia, indubitatum est ex verbis præcedentibus, & ipsimet *Rabbini mepharechim* hoc agnoscunt.

16. Huc facit, quod in *Midrasch Koheleth* legitur super *Eccles. 2. v. 1. Quid est, quod dicitur, Ecce etiam istud vanitas! Rabbi Hiskia dicit: Quia omnis Lex, quam tu discis in seculo isto, est vanitas coram lege seculi venturi.* Et rursus luculentius super *cap. 11. v. 8. Omnis Torah, quam discit homo in seculo isto, & in qua delectatur, est vanitas in comparatione legis Messia. Quicquid enim præcessit, erit Habel, seu Vanitas.* Hæc

Midrasch.

Midrasch. Plura documenta suppeditabit sacerdotale Of-
ficio. De institutione Baptismi in specie, suprà in Elencho
factum fuit.

17. Elegans est colligendi ratio, quâ Lutherus uti-
tur contra Judæos, negantes plures esse Scripturæ Sacræ li-
bros, quàm Hebraicos. Messias, inquit, exhibitus, quum
tot & tam illustribus elogiis passim à Prophetis describa-
tur, non erit mutus, aut claudus, sed & concionando & mi-
racula edendo virtutem suam potenter exeret, ac regnum
suum constituet, & quidem longè illustrius, quàm vel Da-
vid, vel Salomon, vel ullus alius rex aut Propheta, ut ipsi
met fateantur. Sic enim *Targum Hierosolymitanum* exponit
Ecclesiast. i. versum ii. *Non erit memoria priorum seculorum,*
etiam posteriorum, quæ futura sunt, non erit eorum memoria aut
comparatio cum iis, quæ fiunt in diebus regis Messie. Hoc ampliùs
exponit Midrasch: *Quot signa facta sunt filiis Israel, ex quo e-*
gressi sunt de Ægypto, & cum nondum egressi sunt de Ægypto?
De ipsis ait, Non erit memoria priorum, quæ ante exitum, & po-
steriorum, quæ post exitum facta sunt. Non erit eorum memoria
cum illis, quæ erunt in futuro seculo Messie, juxta dictum Jeremie
(cap. 23. v. 7.) Non dicent ultra, vivit Iehova, qui eduxit filios Is-
raelex Ægypto. Eadem miracula Messie dicuntur esse *Iccar,*
i.e. substantia, respectu miraculorum priorū, quæ dicuntur
esse *Taphla,* i.e. minùs principale, accessoriū, & habere ratio-
nē accidentis, in lib. *Berachoth. c. 1.* Jam hæc omnia non pote-
runt oblivione sepeliri, sed annotabuntur in perpetuam rei
memoriam, & institutionem posterorum: sicut olim Mo-
ses & reliqui Prophetæ suam doctrinam & res gestas con-
scripserunt. Hæc verò longè erunt sanctiora & præclario-
ra, quàm omnium Prophetarum cæterorum acta & scripta,
quantò scilicet Sanctus sanctorum (*Sic Messias appellatur*
Dan. 9) & omnium Prophetarum princeps universis præstat.

G

Patet

Patet igitur, Judæos carere adhuc præstantissima & sanctissima parte divinæ Scripturæ. Quam quidem nos habemus, cum supra probaverimus Messiam pridem exhibitum fuisse.

De contaminatione Legis per commenta Traditionum.

18. **C**ompedes Satanæ, quibus miseros homines Judæos in tenebris ignorantia & erroris detinet, sunt traditiones Pharisaicæ & Rabbinicæ, quarum immensa mole Legem Mosaicam penitus obruerunt. Earum compendium fecerunt in vasto opere Talmudico, neque tamē abstinere potuerūt, quin additione *Gemara & Tosephoth* tot volumina confarcinarent. Quibus inhærent adeo pertinaciter, ut pluris etiam quàm ipsam legem faciant, eique longè anteponant. Si hoc negare volent, convinci possunt ex ipso Talmud. Nam in *lib. Sanhedr. cap. Illu hen hannechenakin*, sic inquit: *Plus est momenti in verbis Scribarum, quàm in verbis Legis. Qui enim dicit, Non sunt Tephillin, transgrediens verba Legis, insons est: Qui verò dicit, quod quinque sunt Phylacteria, transgrediens verba scribarum, reus est.* Idem tradit & confirmat monitio Rabbinica: *Filimi, da operam, ut cures verba scribarum plusquàm verba legis.* Hinc Rabbinii impudentissimè præcipiunt Judæis, ut suis præsidibus & scribis credant absolutè in omnibus, omni ratione sepositâ, etiam si dicerent, dextram esse sinistram, & sinistram esse dextram; adeoque quicquid ipsi dextrum dixerint, id pro dextro habeant, & quicquid sinistrum, pro sinistro, atque illud approbare teneantur omnes Judæi: Sicut de ipsis testatur *Purchetus*, & ad verbum reperire est in *commentario Rabbi Salomonis super Deut. 17. vers. 11.* & in libro recentiore *Keli jakar fol. 126. edit. Pragensis.* Quia scilicet omnia verba eorum sunt verba Dei viventis, *lib. Sabbath. cap. 2. Ex*
jam

jam vana, æquivalent S. Scripturæ verbis, *lib. Ialkut super Prov. 1.*

19. Hos detestandos errores vel furores potiùs, non est, ut pleribus refellamus, quum sufficiat indicasse. Nam, *non quod tibi reatum videtur in oculis tuis, facies*, Deut. 12. v. 8. *sed quod Deus precepit*, Deut. 10. v. 12. & 11 v. 32. *Omnia, quæ EGO* (inquit Jehova:) *vobis mando, illa observate ut faciatis, non addes ad illa, nec detrahes ab illis quicquam*, Deut. 12. v. ult. & 4. v. 2. Proverb. 30. v. 6. At verò quanta moles traditionum, additionum, detractionum, congesta est in tota farragine *Talmudica*, itemque in *Ritualibus Minbagim, Orach Chajim, Machzor baschana!* Jam olim de his superstitionibus conquestus est Christus Matth. 15. v. 2. & seqq. & cap. 23. per totum ac nominatim de phylacteriis, v. 5. Quòd si quispiam ridiculas *αιτολογιας* attendat, quibus singulos ritus & traditiones probant, satis mirari non poterit hujus populi cæcitatem & indurationem.

II. De Officiò Messia Regio.

I.

In officio Regio prorsus cæcutiunt Judæi. Somniant enim, Messiam fore regem terrenum, qui aliorum Monarcharum more in terris regnaturus, omnes gentes debellaturus & Judæos in terram Canaan reducturus sit, ibique omnium rerum affluentia & abundantia beaturus, nominatim verò insigni quodam convivio excepturus, quod parandum sit de *Levijathan* pisce & *Behemoth* tauro, utroque miræ magnitudinis, (*Levijathan* enim causam esse terræmotus credunt, si vel paulùm in mari se moverit:) & vino de *Gan Eden* seu paradiso, quod ibi reconditum servetur à mundi initio, itemque fructibus paradisiacis ahisque de-

licits. (R. Elias insuper addit *avem* miræ magnitudinis, quã appellari dicit *Bar Iuchne* in lib. *Thisbi*) Exacto verò longissimo vitæ spacio atque imperio, auri argentivoluptatumque abundantia splendidissimo, mortem obiturus, relictis successoribus regni in perpetuum. Vide *Targum Cant. 8. v. 2.* & passim *Aben Ezra & Raschi in Peruschim.*

2. Ipsos verò Judæos demorruos tunc resuscitatum iri putant, ut fiant hujus gaudii participes. Eo tamen discrimine, ut qui in *Erez Israel*, i. e. in terra Canaã mortui fuerint, absque dolore resurgant, qui verò alibi, necesse habeant magnis cruciatibus, per loca subterranea devolvi usque in terram Canaan. Ubi robusto vegetoque corpore absque senii molestia ad multa secula vitã producturi sint in summa voluptate, sensuri aëris benignitatem perpetuam, nec opus habituri agriculturæ laboribus. Terra enim sponte producet sata. Pluvias a. si quis optaverit, ex animi sententia vel solus pro suo prædio impetrabit. Nulla molestia aut noxa à bestiis & feris erit metuenda, sed omnia animalia, deposita feritate, mansuetissima erunt, & homini deservient. Ipsi verò possidebunt bona gentium, quæ ultrò venient & Judæos pensilibus curribus in *Erez Israel* deportabunt, omniaq; servitia præstabunt ad nutum. Summa, erit mera Utopia.

3. Quæ deliria & somnia prolixè descripta sunt in *Abecath Rochel*, i. e. lib. *specierum aromaticarum*, & non obscure depingunt Judæorum ingenium & affectum erga gentiles. Sed his omissis breviter nunc ostendemus 1. Regnum Messia non terreno & mundano modo administrandum fuisse, sicut regna cætera gentium, sed longè alio, spiritali & coelesti. 2. Judæos vanam spem sibi facere reditus in terram Canaan.

4. Atque hoc ex abundantia. Quandoquidem enim
suppe-

superiorib. Elenchis ostendimus, Jesum Nazarenū esse verum Messiam, verumque Deum, sponte sequitur, regnum ipsius, cū non mundano modo administraretur, spirituale esse & cœleste, nec ad pristinam regni Israelitici formam redigi debere; adeoque ipsā experiētiā Judæorum somnium refutari. Ut tamen pateat, in Prophetis quoque huius rei documenta extare, aliquot loca considerabimus.

5. Primū itaque *Zachariæ caput. 9.* videamus: Ubi describitur Messias, quod sit Rex, & Ecclesiæ acclamatur, ut jubilet & exultet ob suum Regem. v. 9. *Iubila filia Zion & exulta valdè filia Ierusalem, quia ecce tuus rex tibi venit.* Idem tamen rex eodem loco dicitur esse *Pauper, (Ani:)* & equitans super asinam. Si pauper: Ergò splendor ille regni consistet in alia quadam re, quàm divitiis & majestate terrena.

6. Accedit huc totum *cap. 53. Esaiæ.* In quo Messiae ignominia, contemptus, dolores, verbera, plagæ, vulnera, contumeliosa mors & cruciatus ac sepultura prolixè describuntur. Hinc argumentum: Qui contumeliosè & ignominiosè tractandus, affligendus, contemnendus, vulnerandus, conterendus, cruciandus, è terra viventium excindendus, anima privandus, occidendus, inter latrones numerandus & sepeliendus est, is profectò non potest regnum instituire splendore mundano, majestate, opibus, voluptatibus ac deliciis celebre. At Messias ita tractandus fuit. Ergo.

7. Singillatim verò huic somnio de regni splendore opponitur versus 2. & 3. Non erat ei splendor, neque gloria, seu majestas, neque aspectus, quem concupiscere possemus, sed ita contemptus & vilis, ut faciem ab eo quisque averteret, repudiaret & averfaretur. Confer hoc cum Judæorum Messia, in immensa gloria & majestate regnum suum in his terris administraturo, & videbis è diametro pu-

gnare Messiam Judaicum & Messiam Propheticum.

8. Illustrantur hæc è *Psalm. 22.* qui eodem profus modo extremam ignominiam & contemptum Messiae prolixis verbis vaticinatur: Adcoque non obscure designat genus mortis, crucifixionem, v. 17. 18. quæ omnia in Judaicum Messiam nullo certè modo competunt.

9. Sic vulnerationis modus exprimitur apud *Zach. cap. 12. v. 10.* Aspicient in me, quem transfixerunt. Quod de Messia priscos Doctores expo fuisse, testis est *R. Salomo Iarchi* & *Kimchi* in comment: ac liquidum, est ex *lib. succa cap. Hachalib;* ipseque *Abraham Aben: Ezra* sic exponit, Et nobis Christianis ex allegatione Novi Testamenti indubitatum est.

10. Contumeliosus etiam Messiae contemptus per æstimationem 30. argenteorum, à Zacharia prædicitur *cap. 11. v. 12. 13.* Quam de Messia intelligendam esse *Matthaus cap. 27.* nobis testatur, & verò Judæi negare non debent. Nā versum 12. in persona sua Messiam loqui, docet *Bereschith Rabba* super *Genes. 49. v. 11.* Quæ allegatio perspicue redarguit cœcitatē & perversitatem recentiorum Judæorum.

11. Non minus clarè eodem Messiae vaticinatur *Daniel cap. 9. v. 26.* post. 62. septimanas occidetur Messias. Si occidetur, E. falsum est eum in terrestri majestate, gloria & tranquillitate aliquot secula regnaturum & demum in pace obiturum.

12. Præterea, hoc quoque evidenter Judæos coarguit, quod Messias Rex & Sacerdos æternus esse dicitur. *1. Paral. 17. v. 14. Psalm. 110. v. 4.* Quomodo. a. rex æternus, aut sacerdos æternus esse posset, si duntaxat per aliquot secula regnaturus, immò vix 70. vel 40. annos; juxta traditionem Thalmudicam *lib. Sanhed. cap. Col Israel;* postea verò morte cæterorum hominum obiturus mortem & regnum successio-

cessoribus relicurus esset? Hæc esse *evadivata*, nemo est, qui non intelligat. Qui enim non amplius vivit, rex utique & sacerdos esse non potest. Itaq; relinquitur, Messiam non ea conditione, quâ alii sacerdotes & reges in his terris officio fungebantur, administraturum esse suum regnum & sacerdotium.

13. Porro neque illud omittendum contra perversam Judæorum opinionem, quod *Esaia 9. v. 3. 4.* de hujus regni administratione prædicatur. Disertè enim ibi oppositio instituitur inter victoriam à Messia obtinendam, & inter aliorum regum & principum prælia, quæ armorum strepitu & tumultibus bellicis, commaculatione sanguinolenta vestium, ferro & igne confici solent. At non ea ratione redemptio à Messia perficienda erat: sed sine omni apparatu bellico, sine corporali prælio, sine vulnere & sanguine suorum aut hostium, pacem impetraturus erat, & victoriam de hostibus reportaturus, regnumque æternum instituturus. Atque hanc oppositionem seu comparisonem dissimilium agnoscit *R. Salomo* super hunc locum, quem eodem modo exponit. Confer hoc cum fictitio Judæorum Messia, ingentia prælia confecturo, , cruentas victorias reportaturo & sanguinis copia inundaturo terras!

14. Huc facit, quod *Zach. 9. v. 10.* dicitur, temporibus Messia ablatum iri currus & equos & alia instrumenta bellica; & pax (Evangelii) à Christo gentibus prædicanda promittitur. Non igitur Messias gentes bello perdet, sed benignissimè ad se alliciet *Gen. 49. v. 10. Esaia 11. v. 10. & 65. v. 1. Mich. 4. v. 2. & c.* Item *Esaia. 11. v. 4.* Messias dicitur spiritu labiorum interfecturus impios, & virga oris sui percussurus terram, non armis aut machinis bellicis. Quin armorum loco justitia erit, & fidelitas *v. 5.* Oppositio hæc clariùs exprimitur *Hof. 1. v. 7.* Non salvabo eos (inquit Jehova:) in arcu seu per arcum, & gladium & bellum, & equos

Et equos aut equites : sed in Iehova Deo ipsorum salvabo eos. Hinc argumentum : Salvatio seu redemptio, quam Messias præstabit, quàmque Prophetae describunt, non futura est per arcum, gladium, equites, & alios apparatus bellicos : Atqui salvatio, quam Judæi somniant, futura est per arcum, gladium, equites, & alios apparatus bellicos : E. salvatio, quam Judæi somniant, non est salvatio, quam Messias præstabit, quamque Prophetae describunt videant igitur Judæi, quoniam fundamentum habeant suæ spei de regno terrèno Messia.

15. Adhæc docere Judæos & illud poterat, ne antiquum regni Israelitici statum sibi imaginarentur, quod *Ierusalem sine muro, seu instar villarum, habitanda* prædicitur temporibus Messia, *Zach. 2. v. 4.* non quidem ratione munitionis, sed præ multitudinem inhabitantiū. Id quod de nulla civitate terrena dici potest : Siquidem nulla unquã urbs tam vasta fuit, quin muro circumdari potuerit. Confirmat hoc versus sequens quintus, *Ego, ait Dominus, ero murus ejus in circuitu.* Quæ verba liquidò ostendunt, agi hic de spirituali muro, civitate, regno.

16. Jam quòd inani spe Judæi seipsos fallant, dum expectant reditum in terram Canaan solennem, & regni Judaici restitutionem, inde clarum est, quòd disertè à Daniele negatur, Hierosolyma post captivitatem Babylonicam instaurata, cùm iterum excisa fuerint, restitutum iri unquàm. Sic enim *cap. 9. inquit, v. 26. Et civitatem & sanctuarium* (post captivitatem restitutum) *dissipabit populus ducis, & finis ejus cum desolatione erit, & usque ad finem belli decretum est desolatio. v. 27. Et erit apud alas abominationis desolatio, & decretum est quod, ad finem & consummationem perseverabit desolatio.* Vaticiniū hoc evidenter confirmat ipsa experientia. Siquidem anni 1540. à devastatione civitatis jam effluxerunt, neque ullum superest ejus in pristinum statum restituendæ vestigium.

17. Atque hoc idem cæcis hominibus pridem prædictum fuit luculenter in antiqua quadam Traditione, quæ ipforum Fastis majoribus, (*Seder olam Rabba*) inserta est in verbis: *Scriptum legitur (Deut. 30 v. 5.) Et introducet te Iehova Deus tuus in terram, quam possederunt Patres tui, & possidebis eam. Poteritne fieri, ut sit tertia possessio? Respondendum est. Quia scribitur, quam possederunt Patres tui, & possidebis eam; prima quidem & secunda possessio vobis futura est, tertia vero nequaquam futura est.* Hactenus *Seder olam*. Quæ verba ad amulsiim repetita leguntur in *Talmud. lib. Iebamoth*. Quod si igitur post secundam ejectionem nunquam possessuri sunt terram suam, eequomodo ibidem poterunt instituerè, regnum, politiam & sacerdotium? Facebant igitur crassa somnia Judæorum de restitutione mundani & opibus voluptatibusque affluentis regni, quæ ex inepto oraculorum prophetiæ intellectu conceperunt: Cùm quidem inter ipsos Rabbinos nonnulli reperiantur, qui absurditate literalis sensus permoti, agnoverunt *derech maschal*, id est, per modum parabolæ seu allegoricè esse intelligenda, ut in *R. Mose Ægyptio*, quem *Rambam* vocant, videre est; Itè *R. Abraham*, & *R. Kimchi* in *Esaiâ 11.* & *Raschi* sive *Iarchi* super *Esaiâ 2. v. 2.*

18. Porrò insignis Judæorum cæcitas hinc conspicitur, quod tempore adventus Messiaæ credunt mortuos resuscitatum iri eâ conditione, ut qui extra terram Canaan mortui fuerint, ingenti dolore per subterranea loca volvantur, usque ad terram Canaan, ibique demum resurgant: Qui v. vivi degunt extra terram Canaan, illos ad secundum classici signum, quod Michael angelus dabit, ab omnibus gentibus, magno triumpho & jubilo, humeris & curribus pensilibus in *EreZ Israel* deportatum iri (scilicet!) ibique omnes & vivos & resuscitados postquam aliquot secula in summa

H

lætitia

lætitia transegerint, denuo morituros. Vide *R. Salomo Iar-*
chi in Genesi. 47. v. 29. Targum Hierosolymitanum Cant. 8. v. 5. &
Abkath Rachel, &c.

19. Ubi tamen non satis sibi constant. Nam modò
negant, resurrectionem gentilibus obtingere, (ut videre est
in *Abraham Aben Ezra & R. Salomone & R. David Kimchi su-*
per Es. 26. v. 14. item Aben Ezra, & R. David super Psa. 1. v. 5. ubi
docent animas impiorum una cum corporibus interire in
die mortis, sic & *Aben Ezra super Dan. 12.*) modò affirmant,
eos condemnatum iri, ut disertè de gentilibus scribit *Ra-*
schi super Ezech. 32. v. 18. ut videantur veluti Calviniano quo-
dam absoluto decreto (præciso omni medio salutis) nos
gentiles ad orcum destinasse & condemnasse. Ac propterea
ira benedicunt Christianis, si quos mortuos esse audiunt,
Nischmatho begebiana, id est, *Anima ejus in inferno sit*. Quòd si
condemnabuntur, utiq; non solæ animæ condemnabun-
tur, sed animæ cum corporibus, cum utraq; peccaverint.
Id quod agnoverunt *Anshe Hammachkar*, sicut tradunt *A-*
ben Ezra & David Kimchi super Psa. 104. v. 30. Et posito prin-
cipio resurrectionis, resurrectionem ipsam negare non de-
bent. At principium resurrectionis, juxta judæos est ossicu-
lum in spina dorsi humani, quod nunquam putrescit, etsi
per multa annorum millia in terra jacuerit: Inde enim fa-
bulantur Deum initium sumere resurrectionis. Jam illud
æquè est in gentilibus atque in Judæis.

20. Idem judicium de impiis Judæis, quibus negant
obtingere beneficium resurrectionis, quia indigni sint libe-
ratione & gaudio futuro in diebus Messæ, ut scriptum est
in *lib. Abkath Rachel*. Eodem modo in *Talmud lib. Sanhedrin*
de resurrectione ira differitur, ut tantū piorum & justorum
mentio fiat. Et claritùs *lib. Taanith* solis justis resurrectio
assignatur. Similiter apud *Rab Saadia Gaon super Dan. 12.*

Contra *Targum Hierosolymitanum Cantic. 8. v. 5.* implis spem facit resurrectionis, licet non omnibus, sed iis tantum, qui intra regionem Canaan obierunt: quasi terra Canaan singularem prerogativam vel sanctitatem praeter ceteris obtineat, ut nullo nisi solius sepulturae respectu habito, mortuos vitae reddat. Rursum *R. Bechai in lib. Kad hakkemach* ait absque discrimine omnes Israelitas impios resurrecturos, sed in sui ignominiam aeternam. Contra Talmud & huic & sibi alibi contradicens, tres classes Judaeorum resurgentium constituit 1. Piorum 2. Impiorum, qui damnantur. 3. Mediorum, qui non nisi per purgatorium salvantur, *lib. Rosch haschana cap. 1.* Ex quibus apparet, Judaeos nihil certi habere de resurrectione impiorum.

21. Verum, annon disertè Daniel affirmat, quosdam, qui resuscitati fuerint, in aeternam ignominiam abjectum iri? Sanè ii sunt impii, sive gentiles sive Judaei. Si Judaei, falsum est, ideo Judaeis negari beneficium resurrectionis, quia sint indigni gaudio futuro. Quinimo, quia indigni, ideo resuscitandi sunt, ut eò magis torqueantur, privati eo gaudio ob suam impietatem, quo alios perfrui conspicient. Si gentiles, nulla causa est, quin & ad Judaeos impios resurrectio spectet. Cur enim soli gentiles ob peccata sua puniantur, dimissis impunè Judaeis? Hoc discrimen nusquam divina justitia in Scripturis constituit. Omnino verò absque discrimine omnes aeternis poenis subjici, qui in peccatis moriuntur, eadem justitia flagitat. *Exod. 32. v. 33. 2. Sam. 23. v. 6. Esa. 66. v. ult. Psal. 39. v. 15.* Uti que id, quod peccavit, punietur. Peccavit a. corpus & anima. E. corpus & anima punietur. Corpus igitur resuscitari necesse est, ut uniat & puniatur cum anima, cum qua peccavit.

22. Ex quo simul refutatur alterum delirium Pythagoricum nonnullorum Rabbiorum, quod animæ subinde in

de in alia corpora migrent, quam appellant *Gilgul nephaschothi* i.e. volutionem animarum, vide *R. Eliam in Tisbir ad. Gilgul.* Cujus absurditatis, sanæ mentis homines meritò pudere debebat.

23. Porro locus hic erat differendi de vocatione gentium universali ad regnum Christi. Verùm quia de hac re Elench. i. actum fuit, jam prætermittimus longiorem disceptationem.

F I N I S.

the scale towards document

490

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.

Cantic. 8. v. 5. implis spem
nibus, sed iis tantum, qui
quasi terra Canaan sin-
tatem præ cæteris obtine-
respectu habito, mortuos
lib. Kad hakkémach ait ab-
mpios resurrecturos, sed
tra Talmud & huic & sibi
udæorum resurgentium
m, qui damnantur. 3. Me-
rium salvantur, *lib. Rosch*
Judæos nihil certi habe-

aniel affirmat, quosdam,
ignominiam abjectum
sive Judæi. Si Judæi, fal-
cium resurrectionis, quia
mo, quia indigni, ideo re-
eantur, privati eo gaudio
rfrui conspicient. Si gen-
udæos impios resurrectio
b peccata sua puniantur,
crimen nusquam divina
nino verò absque discri-
qui in peccatis moriun-
v. 33. 2. Sam. 23. v. 6. Esa. 66.
peccavit, punietur. Pec-
& anima punietur. Cor-
uniatur & puniatur cum

Iterum delirium Pytha-
am, quod animæ subin-
de in